

Науковий керівник - к.ф.н, асист. Батринчук З.Р.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У АУДІЮВАННІ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНИХ АУДІО ТА ВІДЕО МАТЕРІАЛІВ

***Анотація.** Метою цієї статті є продемонструвати, що аудіювання в університетському контексті повинно ґрунтуватися на автентичних матеріалах. Деякі автори визначають автентичні матеріали як такі, що відображають реальну мову та використовуються у відповідній спільноті. Інше визначення автентичних матеріалів – це «матеріали, які були створені для виконання певних соціальних цілей у мовному суспільстві». Автентичні матеріали вважаються важливими інструментами для викладача на заняттях, щоб забезпечити ефективність викладання та передачу необхідних знань усім студентам.*

***Ключові слова:** аудіювання, навчання аудіювання, автентичні матеріали, аудіо- та відеоавтентичні матеріали у навчанні аудіювання, викладання аудіювання студентам першого курсу*

***Abstract.** Research in the field of foreign language acquisition shows that listening comprehension is instrumental in the educational environment. Despite its significance, however, it is frequently underestimated. Listening is a vital component of the instruction of English as a foreign language. The ability to understand and comprehend speech is therefore fundamental to effective communication in English. Listening helps develop the ability to understand speech by ear and to process information quickly. Through listening, students improve their vocabulary, grammar, and communication skills.*

In line with the above, the purpose of this article is to demonstrate that listening in a university context should be based on authentic materials.

In the context of English language teaching, listening is a complex skill that students have to acquire. Given the lack of attention paid

to listening in a conventional classroom, it is important to recognise that many students are lacking the most basic listening skills. Those who have difficulties in listening usually mention that they do not understand what the speakers are saying in the audio or video recording, unclear pronunciation and the high pace of the speakers' speech. Thus, the problem that students encounter in listening is that they have little experience in practising it. To mitigate it, we believe that the implementation of modern educational platforms equipped with authentic audio and video materials can help to address this concern and promote students' engagement in the classroom.

Key words: *listening, teaching listening, authentic materials, audio and video authentic materials in listening, teaching listening to first-year university students.*

Протягом всієї історії викладання іноземних мов основна увага традиційно зосереджувалася на письмі, а особливо на читанні [4, с. 51]. Як наслідок, «усне мовлення протягом тривалого часу вважалося другорядним, оскільки основною метою освітньої системи було навчання читання та письма, а граматика ігнорувала специфічний синтаксис усного мовлення» [4, с. 52]. Як наслідок, виявилось, що більшість педагогів приділяють більше уваги навчанню читання та письма, тоді як аудіювання та говоріння викладаються рідше, якщо взагалі викладаються, не в останню чергу тому, що усне мовлення розглядається як засіб підтримки навичок читання та письма [3]. Наразі в більшості освітніх програм існують ініціативи, спрямовані на подолання цього розриву. Наприклад, філологічні факультети українських закладів вищої освіти, що спеціалізуються на викладанні іноземних мов, стверджують, що «дисциплінарні навички – аудіювання/читання, говоріння/письмо – мають бути однаково важливими» [5].

Однак, для того, щоб це було реалізовано, недостатньо просто сказати викладачам викладати усне мовлення та аудіювання. Для цього вони ще повинні мати знання, як концептуальні, так і методичні, щоб зробити це. Однак педагоги зазначають, що наразі їм бракує саме таких знань. Для цього також потрібно, щоб викладачі вірили в корисність викладання усного мовлення. Навіть зараз аудіювання іноземною мовою часто сприймається як додатковий

засіб оволодіння мовою, і тому над ним рідко працюють в аудиторії [9, с. 165]. Це робить роботу над аудіюванням у навчальному середовищі проблематичною [9, с. 167].

Проте, навчання, яке фокусується на аудіюванні, сприяє академічному успіху [8, с. 69]. Це особливо актуально, оскільки понад 70% обсягу академічного навчання відбувається в контексті аудіювання [8, с. 69]. Крім того, сприйняття іноземної мови на слух дозволяє краще зрозуміти прочитане [8, с. 70].

Аналіз досліджень показує, що не всі студенти можуть належним чином впоратися з таким типом завдань, які оцінюють навички, що не були відпрацьовані експериментально [1]. З точки зору координації викладання, навчання студентів «як» сприймати інформацію перед тим, як оцінювати її, вимагає викладання стратегій аудіювання [1]. Метою нашого дослідження є з'ясування того, як студенти-першокурсники сприймають нові для них завдання з аудіювання. Ми також хочемо зрозуміти, чи може експліцитне навчання стратегіям аудіювання призвести до ефективнішого відпрацювання аналогічного завдання з аудіювання. Для цього ми плануємо спостерігати за 16 студентами з різними навчальними профілями та різними рівнями володіння англійською мовою, які навчаються на першому курсі бакалаврської програми «Англійська мова та друга іноземна мова», спеціальності 014 «Середня освіта» Чернівецького національного університету, під час виконання завдань з аудіювання з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів.

Поширеною серед академіків є думка, що аудіювання можна визначити як «активний і динамічний процес, який ґрунтується на сприйнятті усних підказок і спирається на фонові знання та досвід студента в різних галузях» [6, с. 424]. Цей процес ґрунтується на намірі слухача: слухач повинен свідомо поставити себе в позицію слухача [6, с. 424]. В іншому випадку слухач може просто «чути», тобто сприймати звуки і отримувати інформацію, але не свідомо обробляти почуте [6, с. 430]. Під час аудіювання людина покладається на свою здатність обробляти почуту лексичну інформацію, розуміти її значення, щоб виробити інтерпретацію. Таким чином, знання лексики є фундаментальною мовною навичкою для аудіювання.

Отже, аудіювання є складним завданням, яке вимагає обробки інформації низького та високого рівнів. Ці типи інформації сприяють побудові цілісної ментальної репрезентації [6, с. 431]. Низькорівнева обробка передбачає запам'ятовування одного або декількох сегментів повідомлення. Високорівнева обробка стосується використання репрезентацій, які стосуються більших частин тексту або всього тексту та його структур [6, с. 435].

Як показують дослідження, аудіювання у викладанні іноземної мови дає найкращі результати, коли воно поєднується з автентичними аудіо- та відеоматеріалами. Для того, щоб студенти поступово розуміли усні повідомлення, які пропонуються на занятті, їх можна відтворювати кілька разів або навіть розрізати [7, с. 34]. Однак це трансформує дискурс, який за своєю природою є безперервним, оскільки слухач апіорі не може контролювати ритм комунікації [7, с. 35].

Крім того, є певні умови, які слід враховувати під час проведення вправ з аудіювання. Так, Д. Дж. Х. Саїд та ін. [10, с. 36] вивчили вплив фонового і стороннього шуму, а також якості голосового сигналу на розуміння і зусилля при аудіюванні. Результати показали, що навіть низький рівень фонового шуму заважає аудіюванню. Порушення голосового сигналу не призвели до значного зниження балів за аудіювання, але вони стали неприємним явищем, яке ускладнювало сприйняття інформації. Це свідчить про необхідність відсутності фонового шуму або змін у якості голосу під час виконання завдань на аудіювання.

Для структурування діяльності з аудіювання дослідники рекомендують розділити її на кілька етапів. На першому етапі студентам повідомляється, що аудіювання буде здійснюватися з конкретною метою, щоб активізувати їхні знання про досліджуваний об'єкт. На другому етапі студенти залучаються до «глобального аудіювання». Іншими словами, вони прослуховують повідомлення повністю. На третьому етапі відбувається «аналітичне» аудіювання, під час якого студенти відповідають на запитання відповідно до мети прослуховування. Четвертий крок складається із завдання на переказ, тобто завдання на аудіювання того ж типу, але з іншим усним повідомленням. Виходячи з останніх досліджень, здається, що до цієї послідовності слід додати ще один крок перед тим, як

застосовувати повторне аудіювання. На цьому етапі рекомендується відпрацювати стратегію аудіювання. Д. Дж. Х. Саїд пояснював, що хороший слухач – це «той, хто вміє адаптувати своє когнітивне сприйняття до поставленого завдання, виявляючи власні труднощі і знаходячи рішення шляхом застосування стратегій» [10, с. 40].

Зважаючи на вищезазначене, наше дослідження фокусується на поведінці студентів під час аудіювання, а також на впливі експліцитних інструкцій щодо стратегій аудіювання з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів. Основна увага буде зосереджена на студентах першого курсу університету та їхній здатності сприймати усне мовлення. Відповідно до мети дослідження було сформульовано два ключові питання:

- *П1: Як студенти першого курсу університету справляються з завданням з аудіювання, зважаючи на відмінності навчальних профілів у кожного з них?*
- *П2: Як викладання стратегій аудіювання з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів впливає на їхню продуктивність?*

Ми плануємо владися до якісного методу аналізу, щоб отримати поглиблене розуміння того, як автентичні аудіо- та відеоматеріали можуть прискорити оволодіння аудіюванням. Таким чином, дослідження буде ґрунтуватися на вивченні діяльності в природному середовищі.

Платформа Міро була обрана матеріалом і, відповідно, фундаментом нашого дослідження. Окрім безлічі функцій, які вона пропонує, Міро надає можливість використовувати цифрову дошку під час заняття з англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження можна структурувати, представивши послідовність кроків для організації занять з аудіювання з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів на платформі Міро. Процедура проведення занять може ділитися на три етапи:

1. Підготовка до заняття

Ваудиторії, передпочатком заняття та відтворенням автентичного медіафайлу, викладач має переконатися, що інструмент або засоби викладацької та навчальної діяльності є доступні для використання. Педагог повинен також подбати про те, щоб цифрова дошка була

чітко розділена на дві або більше частин, щоб матеріал, який буде розміщений на дошці, був акуратно впорядкований. Насамкінець викладач розповідає історію або проводить розминку, пов'язану з матеріалом, який буде викладати студентам. Після цього викладач ставить кілька запитань, щоб активізувати попередні знання студентів і допомогти їм зрозуміти, яку інформацію вони будуть вивчати. За допомогою дошки, розділеної на секції, викладач просить студентів, попередньо надавши їм доступ, записати їхні здогадки на дошці. Хоча техніка постановки кількох запитань перед початком уроку не завжди доречна для застосування в аудиторії, але цей спосіб може допомогти активізувати фонові знання студентів. Етап підготовки до аудіювання забезпечує студентів усім необхідним для прослуховування та розуміння тексту для аудіювання. Цей етап є критично важливим, оскільки він спрямовує студентів на уривок, який вони будуть слухати, розпалює їхню цікавість та інформує про мету аудіювання. Попереднє прослуховування - це етап, що передує аудіюванню. На цьому етапі найважливіше - забезпечити достатній контекст, щоб відобразити те, що є доступним у реальному житті, і надихнути на активність. Було б несправедливо занурювати студентів у прослуховування без попереднього пояснення теми або типу завдання, над яким вони працюватимуть. Тому необхідно надати студентам всебічну допомогу перед прослуховуванням, яка допоможе їм стати більш впевненими в собі.

Вправи підготовки до заняття з використанням автентичних медіа матеріалів насамперед зосереджені на:

- забезпечення належних загальних рамок для вправи, а також прикладів добре структурованих текстів;
- розбиття вправи на прості, чітко послідовні навчальні кроки;
- інструктаж;
- активізація попередніх знань;
- зв'язок із попереднім досвідом виконання завдань;
- посилення на попередні рівні досягнень;
- обмін навчальними цілями;
- пояснення поведінки під час аудіювання.

2. Основна діяльність

Перед тим, як перейти до наступного кроку, викладачі можуть

застосувати кілька способів використання аудіо- та відеоматеріалів як автентичних матеріалів: вправи на відтворення, повторення та рольові ігри, слухання без зображень тощо. На цьому етапі можна запропонувати техніку активного перегляду, коли студенти переглядають відео повністю, після чого їм пропонується письмово та усно поділитися тим, що вони побачили. На цьому етапі викладач починає презентацію, запитує студентів, чого вони навчилися під час розминки, і пропонує їм записати свої висновки на дошці перед переглядом відео. Викладач також демонструє вдячність, наприклад, висловлюючи похвалу студентам, щоб надати їм впевненості та мотивації до участі в занятті. За допомогою відео викладач починає демонструвати відео для ілюстрації теми. Наприкінці викладач запитує студентів, яку інформацію вони засвоїли з відео, а також звертається до них з проханням навести практичні приклади та записати їх на дошці. На завершення цього етапу викладач закликає студентів узагальнити пройдений матеріал, щоб перевірити, наскільки добре вони опанували тему. Мета цього рівня – вдосконалити навички аудіювання та оцінити їхнє розуміння. Викладач пропонує студентам завдання, які вони мають виконати під час прослуховування. Іноді студентам доведеться прослухати текст кілька разів, щоб виконати вправи з аудіювання. Після перегляду відповідей студентів викладач повинен виділити основні аспекти навчальної програми та пояснити будь-які труднощі з мовою або структурою, з якими студенти стикаються під час прослуховування. Успіх завдань з аудіювання також визначається матеріалом тексту для прослуховування та інтересами студентів. Якщо одні й ті ж завдання виконуються знову і знову, студентам може стати нудно. Тому слід пропонувати різноманітні види діяльності в різних ситуаціях. Вправи для аудіювання повинні бути адаптовані до різних рівнів та потреб студентів, щоб допомогти їм слухати більш ефективно.

Вправи основної діяльності з використанням медіа матеріалів насамперед зосереджені на:

- контекстуалізації;
- поясненні;
- моделюванні викладачем стратегій моніторингу розуміння;
- моделювання викладачем відповідної поведінки під час

аудіювання;

- ставити запитання студентам під час виконання завдання;
- пошук роз'яснень.

3. Заключна діяльність

Вправи після прослуховування плануються для розширення теми або мови прослуханого матеріалу. На цьому етапі викладачеві важливо застосувати правильні методи, щоб зробити викладання та навчання змістовним у завершальній частині. Оскільки студенти переглянули відео і зробили висновки з матеріалу, настає час для наступного етапу – практики, викладач дає студентам кілька тестів з чіткими інструкціями, а також пояснює, що студенти повинні зробити після завершення тесту. На цьому етапі також проводиться оцінювання та зворотній зв'язок, щоб стимулювати залучення класу. Добре сплановані вправи після прослуховування дозволяють студентам співвіднести прослуханий матеріал зі своїми почуттями та досвідом, а також розвивають навички інтерпретативного та критичного слухання і рефлексивного мислення. Крім того, вправи після прослуховування дають змогу не лише викладачеві перевірити знання студентів та оцінити їхнє розуміння, але й студентам розширити своє сприйняття, виходячи за межі буквального рівня до інтерпретаційного та критичного.

Вправи після прослуховування з використанням медіа матеріалів насамперед зосереджені на:

- рефлексії;
- оцінюванні;
- заохоченні передачі навичок;
- цінуванні різних рівнів досягнень.

З огляду на вищесказане, можна з упевненістю стверджувати, що автентичні матеріали різноманітні та численні, а їхня ефективність незаперечна. Вони є плідним і багатим джерелом інформації для викладання іноземної мови. Саме тому, зважаючи на їхню ефективність, викладачі не можуть ігнорувати використання цих матеріалів на заняттях з англійської мови для студентів перших курсів.

Повертаючись до вихідної тези нашої статті, відзначимо, що в дидактиці іноземних мов зростає інтерес до аудіювання, яке є предметом великої кількості наукових досліджень. Незважаючи на

вагомість розвитку навичок аудіювання, на традиційних заняттях з іноземної мови основна увага приділяється навичкам читання та письма, і студенти, які вивчають англійську мову як іноземну, отримують більше письмової інформації, ніж усної, тому новий підхід з використанням автентичних аудіо- та відеоматеріалів є абсолютно необхідним для оволодіння англійською мовою як іноземною. Приємно констатувати, що, згідно з нашим оглядом літератури, інтерес до навичок аудіювання помітно збільшився завдяки зростаючій кількості досліджень, пов'язаних з аудіюванням в іншомовному контексті.

Належне використання автентичних матеріалів може принести довгострокову результативність, оскільки автентична мова відображає органічність форми та відповідність культурному та ситуативному середовищу. У спробі привнести автентичність у наше дослідження, ми описали дидактичні функції платформи Міро, яка дозволяє проєктувати аудіо- та відеоматеріали на цифрову дошку.

Загалом, не можна заперечувати, що використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів дає змогу зануритися в органічний контекст носіїв англійської мови. Автентичні матеріали мають багато переваг і сприяють створенню чогось нового, захоплюючого та цікавого у процесі навчання, що підвищує мотивацію студентів до вивчення англійської мови.

Насамкінець, щоб довести нашу думку, давайте ще раз звернемося до академічних кіл: згідно мовознавиці Л.І. Байдак, «автентичні матеріали є дуже мотивуючими, оскільки вони є доказом того, що мова використовується в реальних цілях реальними людьми» [2].

Література:

1. Алексеева А.А. Формування англомовних навичок аудіювання у процесі мобільного навчання у студентів II курсу філологічних спеціальностей. 2023.
2. Байдак Л.І., Байдак Л.И. Суть комунікативного методу викладання іноземних мов. 2017.
3. Бульба Я.В. Навчання учнів старшої школи аудіювання

- англійською мовою з використанням мобільних засобів. 2022.
4. Зайцева Н.Г. ПРОБЛЕМИ В НАВЧАННІ АУДІЮВАННЯ. Відповідальні редактори. 2023. 65 с.
  5. Сергеева О., Сергеев Є. Основні принципи викладання фахових дисциплін при професійній підготовці перекладачів. 2022.
  6. Cartner H., Cameron D. Investigating metacognitive strategy awareness for multimodal listening. *E-Learning and Digital Media*, 20(5). 2023. 424-441 с.
  7. Hasan N. Exploring Web Resources for Teaching of English Language Skills. *Journal of English Language Teaching*, 64(6). 2022. 34-42 с.
  8. Jones C. Authenticity in language teaching materials. *The Routledge handbook of materials development for language teaching*. 2022. 65-77 с.
  9. Mufarrohah S., Munir A. Authentic Materials of Choice among English Lecturers. *Linguistic, English Education and Art (LEEAA) Journal*, 5(2). 2022. 162-174 с.
  10. Saeed D.J.H., Bostancı H.B. The Impacts of Integral Teaching of the Listening and Speaking Skills on EFL Communicative Competence. *Near East University Online Journal of Education*, 5(1). 2022. 36-47 с.